

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 3.

K. F. THEDENIUS.

Mars.

1853.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: BEURLING: *Caricum Scandinaviæ conspectus, commentariis illustratus.* LITT.-ÖFVERS.: Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar Årg. 9, häft. 9—10; Årg. 10, häft. 1—2. SKAND. FLORANS NOVITIER: *Agrimonia odorata* Mill. — *Euphrasia salisburgensis* Funk. STRÖDDA UNDERR.: Hoppe's method att inlägga växter för Herbarium. Beriktigande.

Original-Afhandling.

Caricum Scandinaviæ conspectus, commentariis illustratus. Auctor P. J. Beurling.

Sect. I. Monostachyæ.

a) distigmaticæ.

1. *Carex dioica* Linn. & var. *androgyna*. 2)
2. — *parallela* Sommerf. 5) & var. *paralleloides*. 4)
3. — *nardina* Fr.
4. — *capitata* Linn.
5. — *psyllophora* Ehrh. 5)
6. — *pauciflora* Lightf. 5)

7. *Carex microglochin* Wg.

8. — *obtusata* Liljebf.

9. — *rupestris* All.

Sect. II. Homostachyæ.

(Omnes distigmaticæ.)

10. — *Deinboelliana* Gay. 6)
11. — *incurva* Lightf. & var. *erecta*. 7)
12. — *chordorrhiza* Ehrh.
13. — *disticha* Huds.
14. — *arenaria* Linn.

1) *Peninsulæ scandinavica* proprio sensu.

2) *Car. dioica* var. *isogyna* Fr. C. Metteniana C. B. Lehmann. C. Custoriana Heer in Hegetschweil. helvet.

3) Fr. Herbar. norm. VII. 86.

4) *Car. gynocrates* Fr. Herb. norm. XII. 90, non Wornskj.

5) *Car. pulicaris* Linn. pro parte.

6) *Car. arctica* Fr. Nomen a Gayo datum prioritare gaudet.

7) In Norvegiæ alpihus dovrensibus ad Kongsvold: O. F. Lang in Linnæa 1851. pag. 507. (cum descriptione).

15. <i>Carex pseudo-arenaria</i> Rchnb.	29. <i>Carex lapponica</i> O. F. Lang. 14)
16. — Schreberi Schrank.	30. — Persoonii Sieb. 13)
17. — ovalis Good. 8) & var. argyrogloch. 9) var. virens. 10)	31. — macilenta Fr. 16)
18. — festiva Dew.	32. — tenuiflora Wg.
19. — lagopina Wg. 8)	33. — loliacea Linn.
20. — glareosa Wg.	34. — gracilis Ehrh. 17)
21. — heleonastes Ehrh.	35. — virens Lam. 18)
22. — norvegica Willd.	36. — divulsa Good.
23. — helvola Fr.	37. — stellulata Good. 19)
24. — microstachya Ehrh.	38. — grypus Schkuhr. 20)
25. — multiculmis Ehrh. 11)	39. — muricata Murr. 21)
26. — Boeninghausiana Weib.	40. — nemorosa Rehent. 22)
27. — remota Linn.	41. — vulpina Linn. & var. interrupta. 25)
28. — curta Good. 12) & var. pseudo-norvegica. 13)	42. — teretiuscula Good. & var. Ehrhartiana. 24)
	43. — paradoxa Willd.
	44. — paniculata Linn.

8) *Car. leporina* Linn. pro parte.

9) *Car. argyrogloch* Hornem.

10) *Car. leporina* var. *virens* Anders. Ex ipso admissa; mihi ignota.

11) *Car. elongata* Auct. plurim. *C. brizoides* Linn. herbar!

12) *Car. canescens* Auct. svec. *C. brizoides* Linn. herbar!

13) *Car. canescens* var. *robustior* Fr. Herbar. norm. VII. 83. *C. canescens* forma *paludosa* Herb. norm. XI. 80.

14) *Car. canescens* var. *sublioliacea* Læst!

15) *Car. Gebhardi* Hopp. ex speciminib. authent. *C. vitilis* Fr.

16) *Car. tenuiflora* var. *macilenta* O. F. Lang.

17) *Car. tenella* Schkuhr. *C. disperma* Dew., non Kunze. Vide »Note upon *Carex loliacea* Linn. and *C. gracilis* Ehrh. By A. Gray.» in Sillim. americ. journ. ser. secund. Vol. IV. pag. 19—22.

18) *Car. loliacea* Schreb. *C. nemorosa* Lumnitz., non Rehent.

19) *Car. muricata* Linn. pro parte. *C. echinata* Murr. !; nomen nomine a Good. dato *vetustius* et forte *preferendum*. De confusione specierum a Linnæo ipso orta vide Hopp. caricolog. pag. 17.

20) *Car. stellulata* var. *grypus* Hn. Ex Auct. svec. recent. admissa. Specimina scandinavica non vidi.

21) *Car. muricata* Linn. pro parte. Vide Hopp. caricolog. pag. 17.

22) *Car. vulpina* var. *nemorosa* Auct. svec. Ex Willd., Schkuhr., Sw., Rchnb. etc. pro specie distincta forte non immerito habenda.

23) *Car. vulpina* var. *elongata* Anders. Herbar. norm. IX. 23. Minor, foliis angustioribus, spica *elongata*, *interrupta* nec, ut in forma normali, ex ovato oblonga.

24) *Car. Ehrhartiana* Hopp. ex speciminib. ab ipso communicatis. *C. teretiuscula* var. *crassior* Hn. *C. teretiuscula* var. *major* Koch.

Sect. III. *Heterostachya*.

a) distigmaticæ.

45. *Carex maritima* Müll.
 46. — *cryptocarpa* C. A. Mey. 25)
 47. — *hæmatolepis* Drej.
 48. — *salina* Wg. svec. 26)
 49. — *salinoides*. 27)
 50. — *subspathacea*
 Wormskj. &
 var. *curvata*. 28)
 51. — *vulgaris* Fr. 29)
 52. — *turfosa* Fr.
 53. — *holina* O. F. Lang. 50)
 54. — *Drejeri* O. F. Lang. 51)
 55. — *stricta* Good.
 56. — *acuta* Good. 52) &
 var. *personata*.
 var. *prolixa*. 53)

57. *Carex tricostata* Fr. 50
 58. — *aqvatalis* Wg. 51
 59. — *borealis* O. F. Lang. 54)
 60. — *vacillans* Drej. 55)
 61. — *limula* Fr.
 62. — *elytroides* Fr.
 63. — *hyperborea* Drej.
 64. — *rigida* Good. 56) &
 var. *androgyna*. 57)
 var. *inferalpina*.
 65. — *bicolor* All.
 66. — *rufina* Drej. 58)
 b) tristigmaticæ.
 67. — *Buxbaumii* Wg. &
 var. *submutica*.
 var. *heterostachya*.
 var. *cylindrostachya*. 59)

25) Ex Hn. scandinavicis adnumerata.

26) *Car. cuspidata*, *C. salina* var. *cuspidata* et *C. salina* var. *mutica* Wg. *antea*. *C. cuspidata* Hn. Ad litora Norvegiæ borealis.27) *Car. salina* Hn. ed. V., non Wg. Herbar. norm. VIII. 72. Prope Christianiam Norvegiæ.28) Minor, culmo *curvato*, spicis paucifloris.29) *Car. cæspitosa* Good. *C. Goodenowii* Gay. Varietates frustra referendæ.

30) In Norvegiæ alpium dovrensiu paludosis prope Kongsvold, ad viam versus Vaarstien: O. F. Lang in Linnæa 1852. pag. 551. (cum descriptione).

31) *Car. pacifica* Drej.! *C. cæspitosa* Fr., non Good.32) *Car. acuta* β . Linn. spec.! *C. gracilis* Curt.33) *Car. prolixa* Fr. Occurrit rarissimè spicis femineis longius pedunculatis, basi laxifloris, pendulis; squamis angustissimis, seriatim verticillatis: *C. prolixa* var. *protensa* Fr.34) *Car. aqvatalis* var. *epigejos* Læst.! *C. epigejos* Hn., non Fr. sec. Anders., ex quo *C. epigejos* Fr. sistit *C. discolorum* Nyl. fenn.

35) Ex Hn. Mihi omnino ignota.

36) Herbar. norm. VIII. 74. In summis alpiibus *pumila*, contracta: *Car. rigida* var. *frigida* Hn. Eadem est, ex discriptione, *C. rigida* var. *glacialis* Anders., quæ tamen, ex citat. Herbar. norm. XII. 88., ad *C. pullam* Good. referenda esset.37) Beurl. in act. holm. 1843. pag. 295.! Spica mascula, *basi feminea*. In subsylvaticis alpiu jemtlandicarum, ex gr. Areskutan, frequens.38) Nimis affinis *Car. bicolori* All., cujus forte var., ad *C. lividam* Wg. quoque vergit.39) *Car. Buxbaumii* var. *macrostachya* Hn. *C. Buxbaumii* var. *australis* Anders.

68. *Carex alpina* Liljebl. 40) | 76. *Carex rariflora* Sm.
 69. — *atrata* Wg. 41) & | 77. — *livida* Wg. 49)
     var. *spadicea*. 42) | 78. — *pelia* O. F. Lang. 50)
     var. *pseudo-nigra*. 43) | 79. — *panicea* Linn.
 70. — *ustulata* Wg. 44) | 80. — *vaginata* Tausch. 51) &
 71. — *fuliginosa* Schkuhr & | var. *polygama*.
     var. *misandra*. 45) | 81. — *capillaris* Linn. 52)
 72. — *irrigua* Hopp. | 82. — *sylvatica* Huds.
 73. — *limosa* Linn. & | 83. — *pediformis* C. A. Mey
     var. *pallescens*. 46) | 84. — *digitata* Linn.
     var. *agynostachys*. 47) | 85. — *ornithopoda* Willd.
 74. — *stygia* Fr. 48) | 86. — *pedata* Wg.
 75. — *laxa* Wg. | 87. — *globularis* Linn.

40) In alpibus minor, spicis *nigricantibus* (*Car. alpina nigrescens* Anders.); in inferalpinis major, spicis *virescentibus* (*C. alpina inferalpina* Anders.). *C. holostoma* Drej. in Scandinavia vix obvia.

41) Huc pertinere videtur *Car. atrata* var. *aterrima* Hn. *C. aterrima* Hopp. in Scandinavia vix reperta. Vide porro comment. 44. ad *C. ustulatam* Wg.

42) *Car. atrata* var. *brunnescens* Beurl. in herbar. propr., act. holm. 1843. pag. 295., Anders., O. F. Lang. Stirps elegans, spicis *spadiceis*, in Totthummeln alpis Areskutan Jemtlandiæ a me lecta.

43) *Car. atrata* var. *rectiuscula* Beurl. in act. holm. 1843. pag. 295. *C. nigra* Hn., Anders., vix All. Specimina perpauca, semipedalia et ultra, sed nullum *digitale!*, in alpe Areskutan Jemtlandiæ a me lecta.

44) Hæc sola, nec alia, est *Car. atrata* Linn. herbar.!

45) *Car. misandra* R. Br. melvill. pag. 283. Minor, culmo levi; spicis ovalibus, minoribus; fructibus brevioribus et angustioribus. Specimina e Karesuando Lapponiæ tornensis et alpibus dovrensis Norvegiæ habeo.

46) Anders. cyper. pag. 36. Spicæ longius pedunculatæ, mascula *deflexa*, femineæ luteæ, glaucæ, subrarifloræ, eximie pendulæ. Legi ad lacum Åre Jemtlandiæ.

47) Spica terminali mascula normaliter instructa sed spic. femin. *destituta*, ad Karesuando Lapponiæ tornensis lecta: *Car. limosa* *mas Læst. in schedul. A me quoque Holmiæ observata.

48) Duo tantum specimina ad hanc forte stirpem referenda vidi in herbar. reg. acad. scient. holm., a Læstadio »in Lapponia tornensi» lecta.

49) E septentrione longius descendens eximie *palescit*, ex. gr. in paludibus jumkilensibus Uplandiæ. Vide Herbar. norm. VII. 79: *Car. livida* var. *pallida* Beurl. in herbar. propr.

50) In paludosis prope Christianiam Norvegiæ: Blytt, ex. O. F. Lang in Linnæa 1852. pag. 575. (cum descriptione). Conf. *Car. panicea* *sublivida Hn., quam nondum vidi.

51) E confinio alpium nimis longe divagata aliquantulum *gracilescent*, sed *de cetero* specimina e diversis locis congruunt. Ex sententia Kochii (synops. ed. II. pag. 879.) huc pertinet *Car. subspathacea* Wormskj. fl. dan. tab. 1530.

52) Loca alpestris ascendens ibique humilior, spicis *albescens*: *Car. capillaris* var. *alpestris* Anders.

88. <i>Carex tomentosa</i> Linn.	98. <i>Carex Hornschuchiana</i> Hopp.
89. — <i>pilulifera</i> Linn.	99. — <i>binervis</i> Sm.
90. — <i>montana</i> Linn.	100. — <i>punctata</i> Gaud.
91. — <i>ericetorum</i> Poll. 55)	101. — <i>distans</i> Linn.
92. — <i>præcox</i> Jacq. & var. <i>refracta</i> . 54)	102. — <i>hirta</i> Linn. & var. <i>hirtæformis</i> .
93. — <i>glauca</i> Scop. 55)	103. — <i>filiformis</i> Linn.
94. — <i>pallescens</i> Linn. 56)	104. — <i>evoluta</i> Hn.
95. — <i>flava</i> Linn. 57) & var. <i>lepidocarpa</i> . 58) var. <i>oedocarpa</i> . 59) var. <i>Oederi</i> . 60) var. <i>acrogyna</i> .	105. — <i>riparia</i> Curt. & var. <i>deformis</i> . 61) var. <i>gracilescens</i> . 62)
96. — <i>extensa</i> Good.	106. — <i>paludosa</i> Good. 63)
97. — <i>fulva</i> Good.	107. — <i>ampullacea</i> Good. 64)
	108. — <i>rotundata</i> Wg. &

53) Huic proxima *Car. membranacea* Hopp. in Scandinavia hactenus vix lecta.

54) Anders. cyper. pag. 29. Solo durissimo ad Fogelsängen Holmiæ a me semel lecta.

55) Proxime affinis hinc *Car. clavæformi* Hopp. illinc *C. maximæ* Scop., sed locus in serie nostratium subdubius. Varietates in Anders. cyper. propositæ, Europam australiorem habitantes, in Scandinavia vix reperiendæ.

56) Stirps eadem, bracteis basi *undulatis*: *Car. undulata* Kunze.

57) Hujus forma peculiaris, spica mascula ut plurimum *acrogyna*, femineis sub-quatuor, aureis, a me in litore lacus Storsjön prope Östersund Jemtlandiæ lecta est in consortio formæ normalis et *Car. fulvæ* Good., quarum forte hybrida proles, huic fructibus et colore spicarum, illi culmo, foliis, bracteis et spicarum dispositione simillima, inter utrasque ambigens: *C. flavofulva* Beurl. in herbar. propr.

58) *Car. lepidocarpa* Tausch.

59) *Car. Oederi* *oedocarpa Anders. cyper. pag. 25. Herbar. norm. XIII. 83. Holmiæ pluribus locis obvia.

60) *Car. Oederi* Ehrh.

61) *Car. nutans* Fr. mant. I., Hn. (exclus. ed. V.), non *Host. C. riparia* var. *obesa* Fr. summ. *Gracilior*, foliis bracteisqve angustioribus; spicis eximie androgynis, mascula subsolitaria, nutante, basi apiceqve feminea, femineis demum (apice earum masculo deflorato evanescente) abbreviatis, oblongis; fructibus formæ normalis. Ex specimine «a beat. Ahlqvist olim in rivulo ad Runsten Oelandiæ lecto», in herbar. reg. acad. scient. holm. asservato. Conf. Westerlund in Bot. Notis. Jul. Aug. 1852. pag. 112.

62) Ex Hn. ed. V. et Anders. Mihi ignota. Forte eadem ac var. præcedens.

63) Ab hac stirps scandinavica, quæ pro *Car. Kochiana* DC. habita est, non nisi notis in uno eodemque specimine variantibus recedit, quare ne ut varietas quidem commemoranda.

64) Bracteis *latis*, *longissimis*, ad Kengis Lapponiæ tornensis lecta: *Car. ampullacea* var. *rusticana* Læst. in schedul.

var. inferalpina. 65) 109. <i>Carex pulla</i> Good. 66) & var. dichroa. 67) var. fusca. 68) 110. — <i>vesicaria</i> Linn.	111. <i>Carex rhynchophysa</i> C. A. Mey. 69) — 112. — <i>Pseudo-Cyperus</i> Linn. & var. <i>acrogyna</i> . 70)

Litteratur-Öfversigt.

Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar. Årg. 9, Häft. 9—10; Årg. 10, Häft. 1—2.

För de föregående häftena af nionde årgången är förut redogjordt uti denna tidskrift. Uti nionde och tionde häftet, som utgöra ett dubbelhäfte, förekommer en »Öfversigt af de af Magister *Andersson* till Sverige öfverskickade växtsamlingar, gjorda under hans resa med fregatten *Eugenie* hösten 1851 och våren 1852.» Som Farsund i Norrige, samt öarne Wight och Madera besöktes temligen sent på hösten, så kunde de derifrån hemsända växtsamlingarne blott innehålla de få arter, som under denna årstid förekomma. Hvad som meddelas rörande de anlända växtsamlingarne, utgöres af följande:

»I. Samlingen ifrån Farsund i Norrige utgöres af 20 phanerogamiska arter och några få cryptogamiska. Dessa växter tillhöra det sydligaste Norrige, t. ex. *Sanguisorba officinalis*, *Erica cinerea*, *Sedum anglicum*, *Tha-*

65) *Car. ampullacea* var. *borealis* Læst.! *C. ampullacea* var. *borealis* et var. *brunnescens* Anders. Major, evolutior, spicis dilutioribus.

66) Herbar. norm. III. 74. *Car. saxatilis* var. *pulla* Fr. summ. *C. saxatilis* Hn. *C. vesicaria* var. *pulla* Anders. *C. rigida* var. *glacialis* Herbar. norm. XII. 88. Spicæ *piceæ*.

67) *Car. saxatilis* Fr. Herbar. norm. XI. 76. *C. saxatilis* var. *Grahami* Hn. *C. vesicaria* var. *dichroa* Anders. et forte *C. saxatilis* Linn. Multo rarior *Carice pulla* Good., quæ in alpebus prævalet. Spicæ *subtessulato-variegatæ*.

68) *Car. vesicaria* var. *alpigena* Fr. Herbar. norm. VIII. 71. *C. stenolepis* Less. sec. O. F. Lang. Subalpina, major, evolutior, spicis *fuscis*.

69) *Car. lævirostris* Fr. Nomen a Meyero datum prioritate gaudet.

70) *Spica mascula apice feminea*. Pluribi, ex. gr. Holmiæ.

lictrum minus, *Teucrium Scorodonia*, *Centaurea nigra* m. fl., samt den för Norden nya Laf-arten: *Sticta aurata* Ach., hvilken förut är funnen i England och i Frankrike.

II. Samlingen ifrån ön Wight består af 42 phanerogamiska växter och 9 cryptogamiska. De flesta af dessa tillhöra Englands sydligaste nejder, t. ex. *Tamarix anglica*, *Armeria maritima*, *Rubia tinctorum*, *Chlora perfoliata*, *Clematis Vitalba*, *Ulex europæus*, *Centaurea nigra* m. fl.

III. Samlingen från Madera utgöres af 149 phanerogamiska arter, ibland hvilka 117 äro dicotyledoner och 32 monocotyledoner; derjemte 12 Filices, en Selaginella, samt några få arter af Cryptogamiens öfriga familjer. Här visar sig en temlig mångfald af arter, t. ex. af *Donax*, *Agrostis*, *Briza*, *Setaria*, *Cyperus*, *Solanum*, *Rosmarinus*, *Psoralea*, *Globularia*, *Euphorbia* o. s. v.

IV. Samlingen från Rio de Janeiro är den största ibland dem, som hitkommit, och framställer en stor mångfald af arter. Enligt en ungefärlig beräkning består den af 382 phanerogamiska arter, ibland hvilka 289 äro dicotyledoner och 93 monocotyledoner; 37 arter af Filices samt några få andra Cryptogamer. De flesta ibland dessa Brasilianska växter förekomma äfven uti Hr Widgrens samlingar.

V. Samlingarne ifrån Buenos Ayres och Montevideo bestå ock af en mångfald af arter, nemligen af 290 phanerogamiska arter, och ibland dem 196 dicotyledoner och 94 monocotyledoner samt 4 Filices. Många ibland dessa växter finnas äfven vid Rio de Janeiro, och synas vara mera allmänna derstädes.

VI. Samlingen ifrån Magalhaens Sund. Denna växtsamling är den, som mest kan intressera nordiska naturforskare, i anseende till den likhet, hvilken någon del af landets vegetation eger med den nordiska. Den Magalhaenska växtsamlingen utgöres af 133 phanerogamiska arter, ibland hvilka 88 äro dicotyledoner och 45 monocotyledoner; härtill komma 8 arter af Filices, ett *Lycopodium*, omkring 50 arter af Löfmossor och Lefvermossor (Hepaticæ) samt åtskilliga Lafvar, ibland hvilka arterna af *Sticta* äro de mest utmärkta. Ibland de phanerogamiska växtfamiljerna äro Gräsen talrikast, med omkring 30 ar-

ter; dernäst Compositæ med 19, Cyperaceæ med 7 arter. De öfriga familjerna hafva här endast få arter.»

Uti första häftet för innevarande år lemnas ett intressant utdrag ur den berättelse som Studenten R. F. Fristedt afgifvit till Kongl. Akademien, rörande den botaniska resa, han under sista sommaren med Akademiens stipendium företog till Torneå träsk; men som det uti »Öfversigten» intagna utdraget är för vidlyftigt att i sin helhet härstädes införas och för samma resa uti Botaniska Notiser för 1852 (p. 158—160) redan influat en kort redogörelse, så torde det vara nog att härstädes omnämna, det nämnde utdrag, som här titeln: »Botaniska underrättelser om trakten kring Torneå träsk», innefattar en skildring af den närmast omgifvande traktens naturbeskaffenhet och vegetation, samt uppgift på de sällsyntaste växterna som träffades på hvarje serskildt fjell och hvarje del af området. Såsom tillägg till hvad som redan blifvit omnämndt uti denna tidskrift, behöfver endast anföras, att *Cerastium latifolium* och *Umbilicaria atropurpurea* träffades på fjellet Ripanes, *Draba nivalis* på fjellet Waiwanenlaki samt *Carex parallela*, *Kobresia scirpina* och *Triticum violaceum* på fjellet Nuljalaki.

Uti andra häftet förekommer under titel: »Öfversigt af Characeæ», en af Lectorn m. m. Hr Wallman insänd uppställning af familjen Characeæ, öfver hvilken växtfamilj Hr Wallman under flera år bearbetat en monografi, som lärer vara färdig att till K. Vet.-Akad. insändas, så snart författarens af en långvarig sjukdom försvagade krafter tillåta honom, att dervid lägga sista handen. Den upptager af släktet *Nitella* 33 arter; samt af *Chara* 50, underarter och varieteter oberäknade, och ibland de förra flera förut obestämda, nya, såväl utländska som svenska arter. — Såsom bevis på uppställningssättet torde följande utdrag kunna tjena. De arter som härstädes upptagas, äro alla funna inom Skandinavien.

1. Genus *Nitella* Agh.

Simpliciter tubulosæ, læves, inermes, diaphanæ, flexiles. Exinvolucrata. Radii ebracteati: fructiferi divisi, fructificatione in angulo divisuræ. Globuli epigyni.

Sect. 1. *Ebracteatae*.

Radiatorum axis divisus.

A. Radiis repetito-divisis.

† *Radiolæ*. Radii fructiferi passim triplicato-divisi, apice articulatum mucronati, vel breviter corniculati.

(Exoticæ.)

†† *Dichotomæ*. Radii fructiferi passim duplicato-divisi, apice (plerumque) articulatum mucronati, vel breviter corniculati.

(I. cruribus terminalibus mucrone articulatum inserto, vel corniculis instructis. a. cruribus infra articulum apicalem continuis.)

1. *N. norvegica* Wallm.

2. — *mucronata* Al. Br.

heteromorpha Al. Br.

3. — *capillaris* Wallm.

B. Furcatae. Radii simpliciter (semel) divisi.

1. cruribus terminalibus mucrone articulatum inserto armatis.

4. *N. Wahlbergiana* Wallm.

2. cruribus terminalibus apice continuis, exarticulatis.

(a. radiis cylindricis.)

† Monoicæ.

5. *N. flexilis* Al. Br.

†† Dioicæ.

6. *N. syncarpa* Thuill.

— *opaca* Ag.

— *atrovirens* Wallm.

— *lejopyrena* Al. Br.

Sect. 2. *Pseudobracteatae*.

Axis radii primarii usque ad apicem verticilli protensus, ad genicula radiis minoribus, in modum bractearum, stipatus.

(B. Proliferæ. Radii articulo terminali instructi; steriles plerumque simplicissimi.)

† radiis infra articulum terminalem bracteisque spuriis (radiis minoribus) articulatis.

(b. bracteis spuriis simplicissimis.)

7. *N. Stenhammariana* (nidifica) Wallm.

†† radiis omnibus infra articulum apicalem continuis.

8. *N. borealis* Wallm.

2. Genus *Chara* Le Vaill.

Caulis composite tubulosus, corticatus, sulcato-striatus, in sicco statu fragilis, plerumque strigosus vel aculeolatus (rarius simpliciter tubulosus, flexilis, Sect. I.) Verticilli basi involucrati. Ramenta simplicissima, ad genicula bracteis subverticillatis instructa. Globuli epigyni, extrafoliacei (rarissime pleurogyni.)

Sect. 1. *Monosiphonicæ.*

Nitella Ag. Endl.

Simpliciter tubulosæ, læves, inermes, flexiles habitu Nitellarum. Ramenta ad genicula constricta, apice bractifero-corniculata.

A. Barbatae, involucri aculeis elongatis, diametrum caulis superantibus; globulis pleurogynis.

(b. nuculis lateralibus.)

1. *Ch. alopecuroides* Del.

B. Imberbes, involucri aculeis abbreviatis; globulis hypogynis, extrafoliaceis.

(†† Monoicæ — b. nuculis lateralibus.)

2. *Ch. coronata* Ziz.

Sect. 2. *Polysiphonicæ.*

Composite tubulosæ. Globuli extrafoliacei, hypogyni.

(B. Polysiphonicæ propriæ. Caulis internodiumque ramentorum unum alterumve composite tubulosa, corticata, sulcato-striata.)

1. *Strigosæ.* Caulis saltim superne aculeatus vel papillosus.

† Monoicæ.

Cinerascentes: Exsiccatæ cinerascentes, vel cretacei coloris, collabentes.

3. (Ch. foetida Al. Br.)

— *crassicaulis* Schleich.

— *longibracteata* Kütz.

- Ch. caespitosa* Wallm.
 4. — *hispida* Smith.
 — *circinnata* Wallm.
- Virentes vel exalbidæ.
 5. *Ch. distans* Wallm.
 6. *Ch. baltica* Fr.
- †† Dioicæ.
 Vesiculosæ.
 7. *Ch. ceratophylla* Wallm.
 8. — *tomentosa* Linn.
- Crinitæ.
 9. — *crinita* Wallm.
     β *subflexilis* Wallm.
 10. — *aspera* α *strigosa* Willd.
     β *aculeolata* Wallm.
2. *Inermes*.
 † Dioicæ.
 11. *Ch. annulata* Wallm.
- †† Monoicæ.
 12. *Ch. fragilis* (*pulchella*.) Desv.
     — *capillacea* Thuill.
 13. — *nigricans* Wallm.

Skandinaviska Florans Novitier.

Agrimonia odorata Mill.

Bladens större bladflikar 7—9 på hvarje blad, ägg-runda med temligen tvär basis, under mjukludna och bläddrigt glandulösa; uddfliken kortskaftad; blomklasarne utdragna, böjliga; fruktodren halfklotformigt klocklika, släta eller vid basen otydligt fårade, med oväpnade flikar och de yttre kroktaggarne horisontalt utstående.

Syn. *A. procera* Wallr.

På flera öar i Bohuslänska skärgården t. ex. Koön, Brännö' m. fl. äfvensom vid Hinsholmen utanför Götheborg, är denna intressanta art funnen af Magister C. J. Lindeberg. I Danmark är den funnen på flera ställen, äfvensom här och der i Tyskland, Frankrike och södra Ryssland.

Denna art liknar ganska mycket *A. Eupatoria* till utseendet, men har vanligen något högre växt, kortare blomklasar och starkare (något terpentinaradt) lukt. De bredt klocklika fruktodren innesluta

nästan alltid två frön, då deremot det ena vanligen har felslagit hos A. Eupatoria.

***Euphrasia salisburgensis* Funk.**

Bladen lancettlika eller aflånga med vigglik basis och två eller tre tänder på hvardera sidan; tänderna på lika afstånd från hvarandra, syllika, på öfre bladen afsmalnande till en nästan borstlik spets; fodertänderna sylspetsade; blomkronornas öfre läpp tvåflikig, med 2—3-tandadeflikar; nedre läppen treklufven, med djupt urnupna flikar.

Syn. *Euphrasia alpina* DC. Fl. fr.

Denna, för skandinaviska Floran nya art, är af v. Pastor O. Westöö funnen nära Westringe i Etelhems socken på Gottland. För öfrigt förekommer den på medlersta och södra Europas alper, t. ex. i Tyrol, öfra Österrike, Kärnthen, Krain, samt på Pyreneerna.

Från E. gracilis, som den bland inhemska arter står närmast, skiljes denna lätt, genom smalare och mera jemnbreda blad, med aflägset sittande, af en nästa rak bladkant skiljda, fliklika, nästan horisontalt utspärrade tänder. På utländska exemplar äro bladen och tänderna något smalare än på Gottländska.

Strödda underrättelser.

Hoppes method att inlägga växter för Herbarium.

Då Hoppes växtsamlingar äro allmänt bekanta för sin ovanliga skönhet, tror man sig gagna vårt botaniska publicum genom intagande i Bot. Notiser af en öfversättning af den beskrifning öfver Hoppes sätt att torka växter, som förekommer uti Wittsteins »Vierteljahresschrift für praktische Pharmacie», 1 bandets första häfte.

Hela konsten, att erhålla skönt torkade växter, består deruti, att man så väl vid insamlingen som vid inläggningen använder den största omsorg och så mycket som möjligt undviker ovårdsamhet och yllighet. Vidare fordras äfven att man eger nödvändiga requisita för botaniska utflygter: en ändamålsenlig portör och en passande knif. *Portören* bör vara så inrättad, att den kan bekvämt bäras och öppnas, samt vara så rymlig, att den kan hysa en ganska stor mängd växter på en gång; den måste vidare vara så beskaffad, att de samlade växterna kunna bekvämt inläggas i densamma och hvarken skakas tillhoppa under gåendet eller skadas genom

flere dagars förvaring, utan böra de i portören länge bibehålla sin naturliga friskhet. Den Portör, som Hoppe vanligen begagnade, var en aflångt fyrkantig låda af förtennt jernbleck, hvilken hade samma längd, som det pappersformat, hvaruti växterna plögade inläggas, något mer än hälften så stort djup som längden och omkring $\frac{1}{3}$ så stor bredd. Midt emot den platta och smala botten fanns ett hvälfdt och hela botten motsvarande lock, hvilket på den ena långsidan var fästadt vid sjelfva lådan medelst ett starkt gångjern och på motsatta sidan var försedt med en sådan läsnings-apparat, som nu vanligen begagnas på portörer, nemligen en haspe som kan fällas öfver och omkring en märkla, hvaruti ett hänglås kan fästas, då man så önskar. På de smala sidoväggarne funnos märlor, hvaruti ett bredt band eller en rem var fästad, hvilken kunde beqvämt hängas öfver axeln. De cylindriska portörerna, med cirkelrund eller elliptisk afskarning och med locket på yttre sidan, äro redan derföre mindre ändamålsenliga, att de inlagda växterna, så länge portören icke är full, halka fram och tillbaka och derigenom lätt skadas, så snart samlaren kröker sig eller eljest rör sig hastigt. Något serskildt rum för mindre växter eller någon silapparat behöfves icke, ty de små växterna skyddas bäst, om de invecklas i papper och läggas bland de öfriga, och växternas uppfriskande verkställes bättre på annat sätt. Äfvenså synes det vara onödigt, att låta öfverdraga portören med fernissa (lackering), ty detta mindre värmedande öfverdrag, om det än långsammare uppvärms af solstrålarne, släpper också långsammare från sig den erhållna värmen och torde derigenom mera skada än gagna med afseende på bemödandet att hålla växterna friska. Förr än insamlandet börjas bör på portörens botten läggas ett lager af fuktig mossa eller läskpapper, som fått insuga kallt vatten. Detta försigtighetsmått har till följd, att växterna, som förvaras i portören, mycket länge undgå att förvissna, äfven om denne under exkursionen blir betydligt och länge uppvärmd af solen.

Det andra outhärliga verktyget på exkursionerna är en passande *knif*. Den bör heldst vara smidd af stångjern, ty stål är så sprödt, att den lätt afbrytes, om den

är deraf förfärdigad. Bladet eller klingan, som bör vara orörligt fästadt uti ett trädskaft, måste vara vid pass en fot lång, från basen till spetsen lika bred och tvåeggad. Den kan antingen förvaras i portören eller ock instickas uti de märlor, hvarvid remmen eller bandet är fästadt. Då den skall begagnas, nedstickes den i marken på en eller annan tums afstånd från växten som skall uppgrävas, hvarefter man skär en cirkel omkring densamma och upplyfter växten med vidhängande jordtorfva. Jorden frånskiljes genom skakning eller bultning, eller, om detta icke lyckas, genom tvättning. Detta bör ske der växten insamlas, på det att man icke skall belastas med onödig börda eller smutsa de öfriga växterna. Då gräfnifven icke kan hållas nog hvass, är det nödigt att dessutom medföra en fällknif, hvarmed grenar och större eller hårdare växtdelar kunna afskäras. För neddragandet af högt sittande trädqvistar och uppfiskande af vattenväxter är vanligen en kryckkäpp tillräcklig.

Det är alldeles likgiltigt på hvilken tid af dagen man insamlar växterna. Vanligen har man ansett det vara ofördelaktigt, att insamla dem på morgonstunden, då de äro fuktiga af dagg, emedan de skulle svartna under torkningen, hvilket äfven skulle blifva händelsen, om de insamlades under regnväder; men ingendera medför den uppgifna olägenheten, såvida nödig omsorg egnas åt inläggningen och torkningen.

För insamlandet gälla följande regler:

1) *Tag icke de första exemplar som påträffas af den växt du önskar inlägga, utan se dig först omkring, om den icke växer ymnigt i grannskapet; och utvälj, sedan denna undersökning är gjord, de skönaste och fullständigaste exemplaren.* »Det bästa är godt nog åt mig» var Hoppes valspråk i detta afseende; och om han påträffade en intressant växt, så plögade han nedsticka sin käpp i marken bredvid densamma såsom igenkänningstecken. Der-efter genomsökte han den deromkringliggande trakten, för att se, om han icke kunde påträffa ännu bättre och skönare exemplar, hvilka då, framför alla andra, åtnjöto äran att få inflytta uti hans portör. Den som insamlar hvad han först ser, bortspiller ofta onödigtvis mycken tid, i det

att han stundom föranledes att bortkasta de först insamlade exemplaren och utbyta dem mot bättre, som påträffas.

2) *De växter äro passande för insamling, som antingen stå uti fullkomlig blomning eller ock uti fulländad fruktmognad.* Ganska många växter, hos hvilka blom- och frukt-bildningen icke följa så hastigt på hvarandra, att båda kunna förekomma i olika blomställningar på samma stjolk, såsom hos de flesta Cruciferæ, Umbellater och Starrarter, m. fl. måste derföre, om de skola lemna en skön och lärorik bild i herbariet, insamlas under olika perioder af deras lefnad. Icke sällan träffar man dessa växter i herbarierna uti ett ömkligt mellantillstånd, hvarvid blommorna äro till största delen öfverblommade eller affallna, och frukten allt för litet utvecklad. Sådana exemplar duga hvarken för undersökning af deras blommor eller frukt, utan kunna i stället förvillia. Växterna stå uti sin bästa blomning, om blommorna öppnat sig men deras ståndarknappar icke ännu brustit (hos några växter sker dock detta före blommandets fulla utveckling). Fruktmognaden igenkänner man lätt på den egendomliga fasthet och färg frukten erhåller hos olika växter. Växter, som bilda täta tufvor, såsom de flesta fleråriga gräs, många Syngenesister o. s. v. hafva redan vid blomningstiden och ännu oftare vid fruktmognaden afvisnade stam- eller s. k. rotblad. Af sådana växter är det ändamålsenligt, att redan före blomningen insamla stånd med rötter och blad, samt sednare taga blommande och fruktbärande exemplar.

3) *Man tager växterna så fullständigt som möjligt, de örtartade, då sådant är möjligt, med rot, och, om det gifves tillfälle till urval, sådana exemplar, som motsvara det pappersformat, hvaruti växterna skola förvaras.* Nybörjare försynda sig ofta emot denna regel, i det de bespara sig mödan med växternas uppgräfvande och vanpryda sin samling med odugliga växtstumpar. Mindre växter böra utan undantag insamlas med rot. Af större kan man vanligen vara belåten med de öfre delarne, förutsatt att de nedre och de öfre bladen hafva samma form (hvilket icke alltid inträffar), och att roten eller rotstoc-

ken icke eger någon egendomlig bildning. Ut i de båda sednare fallen plägade Hoppe inlägga växtens öfre och nedre del serskildt; men detta förtjenar icke att recom- menderas, då dylika afskurna delar lätt kunna förvexlas uti herbariet, och åt dem, som icke sjelfva insamlat väx- ten, lemna ingen visshet, att styckena verkligen äro tagna af samma stånd. Bättre är det således, att lemna växten odelad, och derföre böja stjelen eller stammen så myc- ket, som papperets storlek fordrar. Det bästa formatet för herbariipapper är då arket har omkring 13 tums höjd och 18 tums bredd. I enlighet dermed väljer man sig äfven växtexemplaren och undviker derigenom, om icke andra afsigter föranleda dertill, såväl jättar som dvärgar.

(Forts.)

Författaren till Nerikes Flora har anhållit om plats för nedanstående:

I den af undertecknad utgifna andra upplagan af Nerikes Flora har pag. 36 uppstått ett stort, förvillande fel, derigenom att arbetet, i anseende till den långa tid, som tryckningen medtog, måste undergå åtskilliga förän- dringar, för att ej alltför mycket afvika från den under tiden utkomna 5:te Edit. af framl. Hr. Doct. Hartmans Skandinavians Flora, och hvarvid inträffat, att bland de på nämnda pag. upptagna *Calamagrostis*-arterna vid *C. Halleriana* kommit att kvarstå orden: »Från föreg. art föga skiljd,» men hvilket naturligtvis har afseende på *C. lanceolata*, som vid Florans första uppsättning hade plats näst före *C. Halleriana*, hvilket jag alltså anhåller måtte bland »rättelser och tryckfel» i boken annoteras.

Stockholm i Mars 1853.

C. Osc. Hamnström.

På NYA BOTANISKA NOTISER, som för inneva- rande år utgifvas med ett ark i månaden jemte behöfliga plancher, emottager Apothekaren K. Fr. Thedenius i Stock- holm prenumeration med 2 R:dr B:co för hela årgången. Genom bokhandeln kan tidskriften äfven erhållas.